

Prædiken til 2. søndag efter helligtrekonger

Joh. 4, 5-26

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes: Jesus kom da til en by i Samaria, der hed Sykar, i nærheden af det stykke jord, Jakob gav sin søn Josef. Der var Jakobsilden. Træt af vandringen satte Jesus sig så ved kilden; det var ved den sjette time. En samaritansk kvinde kom for at hente vand. Jesus sagde til hende: »Giv mig noget at drikke.« Hans disciple var nemlig gået ind til byen for at købe mad. Den samaritanske kvinde sagde til ham: »Hvordan kan du, en jøde, bede mig, en samaritansk kvinde, om noget at drikke?« – jøder vil nemlig ikke have med samaritanere at gøre. Jesus svarede hende: »Hvis du kendte Guds gave og vidste, hvem det er, der siger til dig: Giv mig noget at drikke, så ville du have bedt ham, og han ville have givet dig levende vand.« Kvinden sagde til ham: »Herre, du har ingen spand, og brønden er dyb; hvor får du så levende vand fra? Du er vel ikke større end vor fader Jakob, som gav os brønden og selv drak af den, ligesom hans sønner og hans kvæg?« Jesus svarede hende: »Enhver, som drikker af dette vand, skal tørste igen. Men den, der drikker af det vand, jeg vil give ham, skal aldrig i evighed tørste. Det vand, jeg vil give ham, skal i ham blive en kilde, som vælder med vand til evigt liv.« Kvinden sagde til ham: »Herre, giv mig det vand, så jeg ikke skal tørste og gå herud og hente vand.« Han

*sagde til hende: »Gå hen og kald på din mand, og kom herud!« Kvinden svarede: »Jeg har ingen mand.« Jesus sagde til hende: »Du har ret, når du siger: Jeg har ingen mand; for du har haft fem mænd, og den, du har nu, er ikke din mand; dér sagde du noget sandt.« Kvinden sagde til ham: »Herre, jeg ser, at du er en profet. Vore fædre har tilbedt Gud på dette bjerg, men I siger, at stedet, hvor man skal tilbede ham, er i Jerusalem.« Jesus sagde til hende: »Tro mig, kvinde, der kommer en time, da det hverken er på dette bjerg eller i Jerusalem, I skal tilbede Faderen. I tilbeder det, I ikke kender; vi tilbeder det, vi kender, for frelsen kommer fra jøderne. Men der kommer en time, ja, den er nu, da de sande tilbedere skal tilbede Faderen i ånd og sandhed. For det er sådanne tilbedere, Faderen vil have. Gud er ånd, og de, som tilbeder ham, skal tilbede i ånd og sandhed.« Kvinden sagde til ham: »Jeg ved, at Messias skal komme« – det vil sige Kristus; »når han kommer, vil han fortælle os alt.« Jesus sagde til hende: »Det er mig, den der taler til dig.« *Johannesevangeliet 4,5-26**

Herre, åbn sindets sluser, så vi mærker, hvordan du lader det vælde med vand fra livets kilde. Amen.

Jesus er i dag kommet til Samaria. Et bjerg-rigt område i den nordlige vestbred. Her boede samaritanerne, som samtidens jøder ikke kunne lide, men som Det Nye Testaments forfattere tilsyneladende har en for-kærlighed for.

Forskellen på jøder og samaritanere var ikke nødvendigvis kæmpestor og kan måske sammenlignes med forskellen på protestanter og katolikker i dag. De tilbad den samme Gud, men jøderne mente, at han skulle tilbedes i templet i Jerusalem, mens samaritanerne tilbad ham på et bjerg i Samaria. Jøderne opførte sig, som om samaritanerne var afvigerne, men der er faktisk enkelte passager i Biblen der tyder på, at samaritanernes religionsform var mindst lige så oprindelig. I den bibelske sammenhæng skal man som udgangspunkt ikke forvente sig noget godt af samaritanerne. Forfatteren af Johannesevangeliet føler sig dog nødsaget til at forklare, at det er sådan, det forholder sig, med den indskudte bemærkning, som vi hørte, at jøder ikke vil have med samaritanere at gøre.

Jesus er altså kommet til en samaritansk brønd, og der møder han en kvinde, som også har været ugleset i de fleste øjne. Hun kommer ud efter vand, men Jesus ved, at det er noget andet, hun tørster efter. Nemlig mænd. Hun har tilsyneladende en uudslukkelig erotisk tørst. Hun har haft fem mænd, og den, hun nu er sammen med, er ikke hen-

des mand.

Hun vil, lader Jesus underforstå med en eufemisme, blive ved med at tørste, så længe hun ikke drikker af det vand, han vil give hende: ”Det vand, jeg vil give”, siger Jesus, ”kan i dig blive til en kilde, der vælder med vand til evigt liv”. Det vand vil hun selvfølgelig gerne have. Men det er åndeligt vand. Og så drejer samtalen sig over på gudsbilledet og forholdet mellem jøder og samaritanere. Der skal komme en time, siger Jesus, ja, den er nu, da Gud hverken skal tilbedes i jødernes tempel eller på samaritanernes bjerg. Gud er en åndelig Gud, og derfor skal han tilbedes i ånd og sandhed, ikke i templet eller på bjerget.

Nu kan man så spørge: Det indre kildevæld, som skal vande os ”indefra”, som Jesus beskriver; har det kun noget med religion og ånd at gøre? Eller er det også noget, vi kender til i øvrigt, som en almen erfaring? Vores lokale digter Thøger Larsen ville sige ja. I sin Solsang fra 1904, der handler om glæden ved forårets komme og årets og livets ring, kan han skrive sådan her:

”Det bløder af Glæde i mit Sind:
O Rigdom, hvori jeg svømmer -
Sol-Søvn, hvori jeg drømmer!”

At det kan bløde af glæde i sindet, er jo et udtryk for, at man kan gribes af noget, der får karakter af et indre kildevæld, hvorfra der i takt med hjertets slag vælder glæde op i en. Man føler det, som om man svømmer og er ét med alting, som om man er indoptaget i en større helhed, som en drømmende sol-

søvn, hvor man samtidig er vågen.

Digterne er gode til at beskrive sådanne erfaringer. I praksis tror jeg dog, de færreste af os har den slags erfaringer rene og udelte, og i hvert fald kun momentvis. Vi kender snarere det indre kildevæld som en strømmende længsel end som en fuldbyrdet erfaring. Vi længes efter en erfaring af fylde og mening – nogle af os jagter måske ligefrem oplevelser, der kan slukke tørsten. Ligesom kvinden ved brønden, som forsøgte at slukke tørsten med atter nye mænd.

Længslen er god nok. Den fortæller os, at vi er skabt til noget støre, at der – også, når det ser sort ud – kan findes fylde og mening i tilværelsen. Men samtidig får vi i kristendommen det glædelige budskab, at livets mening ikke består i en evig og rastløs jagt efter opfyldelsen af vores længsel og tørst. Det er ikke her eller der, hverken i bjerget eller i templet, at Gud skal tilbedes, at det evige kildevæld findes.

Nej, der kommer en time, som der allerede er anelse af nu, hvor vi skal tilbede Gud i ånd og sandhed, se ham, som han er, læskes direkte af det evige livs kildevæld. Men hvor skal vi så søge hen i mellemtiden? Jesus siger i dagens evangelium, at vi hverken skal gå til bjerget eller templet, men søge ham i det indre, i erfaringen af det hellige som noget, der flytter ind i os selv, men uden at bo der, kun som en foregribelse, som en længsel rettet mod en kommende fuldbyrdelse.

”Søg ind i det indre menneske, der bor sandheden,” kunne kirkefædrene sige. Men men-

nesket søger fortsat til bjerget eller templet, til naturen og kirken for at møde det hellige og få en snert af længslen opfyldt. Og godt for det. For her og der er der vitterligt anelser af fylde og mening.

Thøger Larsen kunne beskrive sindets bløddende glæde ved fornemmelsen af at tage del i årets og livets store ring. Salmedigteren Grundtvig kunne beskrive kirken som det sted, der godt nok ikke rummer Gud, men hvor vi dog kan høre Guds kærligheds røst til evig trøst og mærke hjertet fryde sig, når rummet genlyder af lovsang. Og i kirken findes døbefonten, hvor Guds kilde evindeligt strømmer nye slægter i møde.

Og her er vi så, og allerede endnu-ikke vandes vi af vældet til evigt liv. Det er et godt sted at være. I vores liv nu og her, med en forsmag på det evige liv siden der. Som vi sang:

Mens vi venter på din time,
tror vi på dit riges nærhed,
skjult som årer under jorden,
skjult som vind i træets krone,
til vi ser dig, som du er!

Kristoffer Garne
Lemvig Kirke

Salmer (Den Danske Salmebog):

Nr. 324: Dig rummer ej himle

Nr. 277: Herre, når din time kommer

Nr. 441: Alle mine kilder skal være hos dig

Nr. 898 (100 Salmer): Mit menneskeliv har været

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Præstevang Kirke
Hillerød
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 4193 9000
vartov@vartov.dk